

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2418/2023
31.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Петрић, адвокат из ..., против туженог „Житобанат“ ДОО, са седиштем у Вршцу, чији је пуномоћник Миодраг Јефтић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 779/23 од 10.03.2023. године, у седници већа одржаној 31.10.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 779/23 од 10.03.2023. године и пресуда Основног суда у Вршцу П1 239/20 од 18.11.2022. године у ставу првом и трећем изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Вршцу П1 239/20 од 18.11.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па су поништени као незаконити акти туженог решење о отказу уговора о раду дел. број ... од 18.09.2020. године и решење број ... од 18.09.2020. године, као незаконита. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којом тужилац тражи да се обавезе тужени да тужиоца врати на радно место које одговара његовој стручној спреми и радној способности. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 215.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности па до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне камату на досуђене трошкове поступка и за период од дана пресуђења до дана извршности као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 779/23 од 10.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку доношења побијане одлуке није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време, са непуним радним временом од 20 сати недељно, на пословима ... у месту рада у Према Правилнику о организацији и систематизацији послова код туженог од 06.02.2017. године, у Сектору производње предвиђено је радно место продавца са два извршиоца и то продавац у ... и продавац у Тужени је 16.09.2020. године донео Одлуку да се затвори продавница у ... и да иста престаје са радом 30.09.2020. године, због нерентабилности рада продавнице и смањеног обима посла. Тужени је након тога 17.09.2020. године донео Правилник о измени Правилника о организацији и систематизацији послова којим се у Сектору производње смањио број извршилаца на радном месту продавца са два на једног извршиоца. Измењени Правилник објављен је на огласној табли друштва 17.09.2020. године, а завршном одредбом тог акта (члан 3.) одређено је да се примењује од 01.10.2020. године. Тужиоцу је решењем број ... од 18.09.2020. године, применом члана 175. став 5. тачка 1. Закона о раду, отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом, јер је Одлуком директора од 16.09.2020. године затворена продавница у Образложење спорног решења садржи и наводе да је донет Правилник о измени Правилника о организацији и систематизацији послова. Радни однос му је престао 30.09.2020. године уз исплату отпремнине. Истог дана тужени је донео решење број ... да се тужиоцу утврђује отпремнина због престанка потребе за његовим радом у износу од 348.805,08 динара. Тужиоцу је отпремнина исплаћена, али је тужилац примљени новац вратио на рачун туженог.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и поништили као незаконите акте туженог и то по налажењу првостепеног суда јер је решење донето пре ступања на снагу измена и допуна Правилника од 17.09.2020. године, као и са разлога што решење о отказу не садржи јасно образложење због чега је укинута радно место тужиоца и образложену оцену резултата рада за сваког запосленог, док је другостепени суд применом одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду закључио да је оспорено решење незаконито јер у време његовог доношења код пословаца није дошло до организационих промена услед којих би он био овлашћен да запосленом откаже уговор о раду с обзиром да је Правилник о организацији и систематизацији послова туженог којим је смањен број извршилаца на радном месту продавца ступио на снагу након доношења оспореног решења.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 са изменама), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за

то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављање одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Услов за отказ од стране послодавца је да је дошло до технолошких, економских или организационих промена, због којих је престала потреба за обављањем неког посла када се тај посао укида или је дошло до смањења обима посла, у ком случају се смањује број извршилаца на том радном месту.

Сагласно наведеном Закон о раду разликује две ситуације, једну када због насталих промена дође до укидања одређених служби или радних места и престанка потребе за обављањем одређеног посла, или када дође до смањења обима посла и тиме до смањеног броја извршилаца на одређеним пословима. У случају укидања радног места односни услов за отказ уговора о раду запосленом вишку је да послодавац нема могућности да га распореди на друге послове који одговарају његовој стручној спреми. У конкретном случају, отказни разлог је да продавница у ... није остваривала промет (последњи пазар уплаћен 26.12.2019. године, смањен је обим посла размене млинских производа по основу „ушурне мељаве“), тако да је са даном престанка рада продавнице престала и потреба за обављањем посла тужиоца.

У односу на отказни разлог наведен у оспореном решењу, престанак потребе за радом тужиоца, основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови пропустили да утврде чињенично стање од значаја за правилну примену материјалног права у ситуацији када се отказни разлог заснива на економским разлозима проистеклим из смањеног обима посла и у конкретном случају престанка потребе продаје готових производа у продавници ... и од каквог значаја је овакав акт његове пословне политике на законитост оспореног решења, те да ли има места у ситуацији када је дошло до укидања радног места у продавници у ... примени критеријума ради рангирања и утврђивања вишка запослених. Измена Правилника од 17.09.2020. године је у решењу број ... наведена након констатације да је из разлога који су претходили овом наводу донето решење као у диспозитиву, што су нижестепени судови занемарили пре доношења побијене одлуке.

Стога је потребно да се разлози за поништај оспорених решења сагледају у односу на престанак потребе за обављањем одређеног посла у конкретном случају посла ... на радном месту у ... и да ли је дошло до смањења обима посла, те да ли је било могућности да тужени запосленом омогући распоређивање на друге послове који одговарају његовој стручној спреми.

Из наведених ралога побијана одлука је морала бити укинута и предмет враћен на поновни поступак.

У поновном поступку, имајући у виду чињенични основ за формирање отказног разлога у оспореном решењу, судови ће донети нову на закону засновану одлуку.

Из наведених разлога, а на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић